

Sygn. akt: I C 56/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSR del. Łucja Oleksy-Miszczuk
Protokolant:	Karolina Pikuła

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. P., B. P.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na rzecz powodów B. P. i M. P. solidarnie kwotę 81.200 (osiemdziesiąt jeden tysięcy dwieście) złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 21.100 (dwadzieścia jeden tysięcy sto) złotych od dnia 18 lipca 2007 roku i od kwoty 48.583 (czterdzieści osiem tysięcy pięćset osiemdziesiąt trzy) złote od dnia 03 stycznia 2012 roku;
- zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 22.935,36 (dwadzieścia dwa tysiące dziewięćset trzydzieści pięć i 36/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 15.629,84 (piętnaście tysięcy sześćset dwadzieścia dziewięć i 84/100) złotych tytułem nieopłaconych wydatków.

Sygnatura akt I C 56/13

UZASADNIENIE

Powodowie B. P. i M. P. w pozwie datowanym na 25 czerwca 2007r. (zarejestrowanym pierwotnie pod sygnatura I C 1232/07 Sądu Rejonowego w Gliwicach) domagali się zasądzenia od pozwanego (...) Sp. z o.o. w M. (obecnie (...) Spółka z o.o. w M.) kwoty 20 500zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu podali, że na podstawie umowy z 4.01.2006r. pozwany wykonał dach w domu powodów, przy czym roboty zostały wykonane niezgodnie z projektem i zasadami sztuki budowlanej. Wartość robót dotyczących wykonania dachu strony ustaliły na 78 400zł netto (83 888zł brutto). Kwota ta stanowić miała wartość objętą fakturami pozwanego, pomniejszoną o wartość niewykonanych drabinek śniegowych, różnicę w cenie wjazdu dachowego oraz wady wykonania komina. Powodowie podnieśli, iż zapłacili wynagrodzenie, a wezwania do usunięcia wad nie przyniosły skutku. W tej sytuacji domagali się obniżenia wynagrodzenia do kwoty 62 938zł – tj. o kwotę 20 100zł, a tym samym żądali zapłaty tej kwoty tytułem zwrotu nienależnej części wynagrodzenia. Podnieśli nadto, że pozwany zaproponował powodom zmianę konstrukcji dachu na podstawie projektu zamiennego, który miał zostać przygotowany na zlecenie pozwanego. Ostatecznie więźba dachowa została wykonana niezgodnie z projektem i sztuką

budowlaną. W styczniu 2007 więźba dachowa uległa wykrzywieniu, wobec czego powodowie wezwali pozwanego do usunięcia wady. Wezwanie pozostało bez odpowiedzi.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu zarzucając przedwczesność powództwa i podnosząc, że powodowie nie zapłacili pozwanemu należnego wynagrodzenia w kwocie 21 638,71zł. Podniósł, że powodowie zapoznali się z jakością robót i nie mieli zastrzeżeń i zaprzeczył aby roboty budowlane zostały wykonane wadliwie. Zarzucił dalej, że wyliczenie roszczenia zgłoszonego jako żądanie obniżenia wynagrodzenia jest sprzeczne z treścią art. 560 kc i zmierza do obejścia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

W toku postępowania powodowie rozszerzyli żądanie o kwotę 12 517 zł. (k. 350 akt). Pismem z dnia 8 grudnia 2011r. (k. 695) powodowie ponownie rozszerzyli żądanie domagając się łącznie się kwoty 109 500zł z ustawowymi odsetkami od doręczenia pisma pozwanemu, na którą składa się kwota 81 200zł, wskazana w kosztorysie jako koszt ogółu czynności całego dachu i więźby dachowej oraz pokrycia dachówką, oraz kwota 28 300zł tytułem kosztów demontażu dwóch wadliwych kominów i wybudowania w to miejsce kominów prawidłowych. Na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2012r. pełnomocnik powodów sprecyzował, że dochodzona kwota stanowi wartość szkody poniesionej przez powodów, a odpowiadającej wartości dachu i więźby dachowej oraz równowartości demontażu wszystkich wadliwych kominów i ponownego ich wybudowania (k. 730).

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2012r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na rzecz powodów B. P. i M. P. solidarnie kwotę 109 500 złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 20 500 złotych od dnia 18 lipca 2007 roku do dnia 3 stycznia 2012 roku oraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 109 500 (sto dziewięć tysięcy pięćset) złotych od dnia 4 stycznia 2012 roku, a także kwotę 16 035,36 (szesnaście tysięcy trzydzieści pięć 36/100) złotych tytułem kosztów postępowania i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 8 725,60 złotych tytułem nieopłaconych wydatków (k.752).

Na skutek wniesionej apelacji Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego dnia 18 czerwca 2012r. w części zasądzającej kwotę 81.200 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2012r. oraz ustawowe odsetki od kwoty 20.500 złotych za okres od 18 lipca 2007r. do 3 stycznia 2012r. i w części orzekającej o kosztach postępowania, a także orzeczenie o kosztach sądowych i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania, oddalając jednocześnie apelację w pozostałej części (k. 79 akt).

Sąd ustalił co następuje:

Strony w dniu 4 stycznia 2006r. zawarły umowę na mocy której pozwany jako wykonawca zobowiązał się do wybudowania na rzecz powodów domu jednorodzinnego. Budowa przeprowadzona została na działce stanowiącej wspólny majątek powodów. Do zakresu robót wykonywanych przez pozwanego należała m.in. budowa dachu. Dach pierwotnie miał być wykonany na podstawie projektu przygotowanego przez powódkę B. P.. W toku robót po analizie projektu pozwany stwierdził, że rozwiązania przyjęte w projekcie są kosztowne, wobec czego nakłonił powodów do zmiany sposobu wykonania dachu (konstrukcji więźby dachowej) w stosunku do pierwotnego projektu, jako alternatywę podając wycofanie się z wykonania tych robót. Powodowie wyrazili zgodę na zmianę konstrukcji dachu, zwłaszcza że pozwany zapewnił, że roboty te wykona doświadczony wykonawca. Jako, że powodowie nie wyrazili zgody na ponowne ponoszenie kosztów projektu, zlecenie sporządzenia nowego projektu miało obciążać pozwanego. Ostatecznie wykonanie więźby dachowej nastąpiło bez projektu przez S. M., który nie posiadał uprawnień projektowych. Dopiero po wykonaniu robót sporządzono projekt powykonawczy, jednak projekt był bardzo ogólny, nie zawierał tylko nieznaczną część koniecznych obliczeń, przy czym dokonane obliczenia budzą wątpliwości, a wykonane roboty nie są w pełni zgodne z tym projektem. Powodowie mogli zapoznać się z projektem około dwa miesiące po zakończeniu robót. Dach nie został odebrany przez inspektora nadzoru ani zgłoszony mu do odbioru, zaś w toku robót kierownik budowy nie weryfikował jego zgodności z projektem. Na prośbę S. M., motywowaną koniecznością rozliczenia się z pozwanym, powodowie zgodzili się na podpisanie protokołu odbioru dachu, przy czym w chwili podpisywania tego protokołu nie mieli możliwości zapoznania się ze stanem wykonanych prac albowiem

dostęp na poddasze był utrudniony (dziennik budowy k. 28-35, świadkowie S. M. k. 199-200, M. M. k. 209-211, M. J. k. 197, pozwani S. K. k. 222-224, T. K. k. 228-232, powodowie k. 231-234 i 235-237).

Pierwotnie zaprojektowana konstrukcja dachu miała charakter konstrukcji ciesielskiej płatwiowo-kleszczowej. Wykonany dach bazuje na odmiennej koncepcji zaliczanej do konstrukcji drewnianych inżynierskich. Ostał on wykonany bez projektu przez osobę nie mającą stosownych uprawnień i bez zastosowania standardów i norm wymaganych przy stosowaniu tego typu konstrukcji. Sposób oparcia dachu na ścianach jest odmienny niż przyjęto to w projekcie całego budynku i nie został skonsultowany z projektantem budynku (pomimo wyraźnego zastrzeżenia w projekcie, że konsultacja takich zmian jest konieczna). Budzi to wątpliwość czy ściany bezpiecznie przejmują obciążenia wykonanego przez pozwanego dachu. Projekt powykonawczy sporządzony na zlecenie pozwanych, z uwagi na swoją ogólność i brak koniecznych obliczeń, nie wykazuje, że konstrukcja dachu jest bezpieczna. Więźba została wykonana niezgodnie z projektem i sztuką budowlaną. Niektóre elementy nie spełniają wymogów bezpieczeństwa. Brak usztywnień powoduje, że niektóre elementy konstrukcji znajdują się w stanie przekroczenia nośności, inne w stanie przekroczenia ugięć. Wadliwie dobrane są przekroje niektórych elementów oraz połączenia na gwoździe. Połączenia niezgodne z zasadami obniżają trwałość budynku i po częściowym skorodowaniu gwoździ może dojść do stanów awaryjnych budynku. Wyniki obliczeń statyczno-wytrzymałościowych dyskwalifikują dach jako konstrukcję nadającą się do użytkowania. Aktualna wartość dachu (bez dokonania jego wzmocnienia) jest zerowa. Teoretycznie możliwa jest naprawa konstrukcji dachu, przy czym koszty tej naprawy nie mogą zostać ustalone bez wykonania szczegółowego projektu naprawy odnoszącego się do wszystkich elementów więźby i ustalenia czy naprawa nie będzie wymagała ingerencji w konstrukcję ścian i nadproży. (opinia biegłego Z. G. k. 262-268, 319-327, 337-339, 410-413, opinia B. S. k. 474-584, 646-684).

Powodowie bezskutecznie wzywali pozwanego do naprawy wad dachu (pisma k. 80).

Koszt rozbiórki dachu wynosi 16.559,72 zł., koszt wykonania nowego dachu 82.518,66 zł. plus wartość tzw. robot dodatkowych około 4.200 zł. (podczas składania ustnych wyjaśnień na rozprawie w dniu 18 lutego 2014r. biegły wskazał, że kwotę tę należy doliczyć do pozycji robocizny znajdującej w kosztorysie na k. 912 akt), koszt materiałów nie nadających się do wykorzystania (pozostałości z rozbiórki dachu nie nadających się do ponownego wykorzystania) wynosi 5.685,411 zł., koszt utylizacji i wywózki odpadów na wysypisko wynosi 2.496,59 zł. Razem więc koszt rozbiórki i wystawienia nowego, zgodnego z projektem dachu wynosi 111.460,42 zł. Wartość materiałów porozbiórkowych, które mogą być ponownie wykorzystane wynosi 28.116,49 zł. (opinia biegłego R. S. k. 880, wyjaśnienia biegłego złożone na rozprawie k. 962).

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów, opinii biegłych oraz zeznań świadków i stron. Dla oceny sposobu wykonania konstrukcji dachu, rodzaju i charakteru wad tej konstrukcji oraz jej wartości i użyteczności kluczowymi dowodami były opinie biegłych, przede wszystkim opinia biegłego Z. G. i B. S.. Szczególnie miarodajna jest w ocenie Sądu opinia biegłego B. S. – biegły w sposób jasny i dokładny uzasadnia przedstawiane przez siebie wnioski, popiera je stosownymi obliczeniami i odesłaniami do obowiązujących norm, nie czyniąc przy tym żadnych intuicyjnych ustaleń i nie przedstawiając też nieznajdujących oparcia w wyraźnie wskazanych przez niego faktach. Za nieprzydatne dla rozpoznania sprawy Sąd uznał ustalenia biegłego Z. G. (powtórzone następnie bez ich weryfikacji przez biegłego S.) co do potencjalnych kosztów naprawy dachu. Biegły wyraźnie podczas składania wyjaśnień na rozprawie stwierdził, że koszty te są niemożliwe do ustalenia bez sporządzenia dokładnego projektu naprawy, a zatem wywody biegłego w tym zakresie są jedynie hipotetyczne, a nawet dowolne, skoro nie wiadomo jaki zakres miałyby obejmować roboty naprawcze. Potwierdził to również biegły S. wskazując, że przy tak dużym skomplikowaniu przewidywanych robot naprawczych, konieczne jest w pierwszej kolejności przygotowanie projektu naprawy zawierającego dokładne obliczenia odnoszące się do poszczególnych elementów więźby, skonsultowanie tego projektu z projektantem budynku, a następnie, przy założeniu, że naprawa jest możliwa, można szacować jej koszty.

Za całkowicie bezwartościowe Sąd uznał wywody biegłego R. S. co do poprawności wykonania dachu. Rozważania te wykraczają poza tezę dowodową postawioną przez Sąd, a ponadto – w przeciwieństwie do opinii pozostałych

biegłych – w dużej mierze opierają się o niesprawdzone przekonania biegłego. Biegły przyznał, że nie wykonał żadnych obliczeń statyczno-wytrzymałościowych, przyznał też, że więźba dachowa nie spełnia obowiązujących aktualnie norm i zalecanych standardów, a tym samym nie sposób uznać przedstawionej przez niego opinii co do prawidłowości wykonania dachu za wiarygodną. Bezwartościowa tej sytuacji okazała się również opinia biegłego co do kosztów naprawy dachu – skoro biegły nie dostrzega w konstrukcji więźby niemal żadnych wad, nie mógł w sposób wiarygodny dokonać wyliczenia kosztów naprawy, a teza, że koszty te ograniczają się do wymiany gwoździ użytych w łączeniach elementów więźby w świetle opinii biegłego Z. G. i B. S. jest nie do przyjęcia.

Za wiarygodne Sąd natomiast uznał wyliczenia biegłego S. odnośnie kosztów rozbiórki i wystawienia nowego dachu, a także wartości materiałów porozbiórkowych.

Sąd zważył co następuje:

Strony wiązała umowa o roboty budowlane. W myśl art. 647 kc przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Roszczenia pozwanej przeciwko powodom o zapłatę wynagrodzenia oraz roszczenia powodów z tytułu rękojmi obejmujące obniżenie wynagrodzenia zostały prawomocnie rozpoznane wyrokiem z dnia 18 czerwca 2012 (k. 752 akt) w sprawie z powództwa pozwanych przeciwko powodom o zapłatę.

Na mocy art. 656 i 638 k.c. zamawiającemu służy odrębne roszczenie o odszkodowanie w związku z wystąpieniem wad dzieła (robót budowlanych) na podstawie odpowiednio stosowanego art. 566 § 1kc, zgodnie z którym jeżeli z powodu wady fizycznej rzeczy sprzedanej kupujący odstępuje od umowy albo żąda obniżenia ceny, może on żądać naprawienia szkody poniesionej wskutek istnienia wady, chyba że szkoda jest następstwem okoliczności, za które sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności. Roszczenia odszkodowawcze z art. 566 § 1 k.c. podlegają zasadom ustanowionym dla rękojmi, z tym zastrzeżeniem, że roszczenia te zbiegają się z roszczeniami z art. 471 i nast. k.c., przy czym roszczenia te są niezależne od siebie. Art. 566 § 1 k.c. ma charakter normy kolizyjnej, wskazującej możliwość wykorzystania przez kupującego roszczeń odszkodowawczych na zasadach ogólnych z art. 471 i nast. k.c., niezależnie od tego, czy przysługują mu uprawnienia z rękojmi, czy też one już wygasły (tak uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1987r., III CZP 82/86, teza IV uzasadnienia, OSNC 1987/12/189, Lex 3305). Zgodnie zaś z art. 471 k.c. określającym ogólną zasadę odpowiedzialności kontraktowej dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Powodowie domagali się naprawienia szkody wynikłej z nienależytego wykonania dachu i więźby dachowej, przy czym żadnie w tym kształcie sprecyzowali ostatecznie na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2012r.

W ocenie Sądu całkowita sprzeczność wykonanego przez pozwanego dachu z projektem objętym umową, wykonanie innej konstrukcji więźby bez projektu, nadzoru, obliczeń i niezgodnie z zasadami sztuki budowlanej, a wreszcie znaczny zakres wad powodujący zagrożenie obiektu dyskwalifikuje ten zakres robot w całości. Ustalenie wysokości kosztów naprawy wymagałoby przedsięwzięcia uprzednio kosztownych czynności związanych ze zleceniem i wykonaniem projektu naprawy, przy czym projekt ten musiałby mieć charakter projektu budowlanego opartego na koniecznych obliczeniach sprawdzających odnoszących się do aktualnego stanu więźby i do stanu pożądanego. Dopiero uzyskanie takiego projektu pozwoliłoby na oszacowanie zakresu wymaganych prac i oszacowanie kosztów naprawy (o ile okazałaby się ona w ogóle możliwa bez demontażu istniejącego dachu). Zaznaczyć należy, że nawet wykonanie pełnego zakresu napraw nie doprowadzi do zgodności dachu z projektem, a wymagać będzie szeregu niemożliwych obecnie do pełnego przewidzenia działań (jak np. ewentualność ingerencji w inne elementy – ściany, stropy, kominy) oraz – biorąc pod uwagę mieszkalny charakter budynku - spowoduje niewymierną materialnie uciążliwość. Jak zaś wynika z opinii biegłych, wartość dachu wykonanego przez pozwanego z budowlanego punktu

widzenia jest zerowa, a sposób jego wykonania zagraża bezpieczeństwu budynku. Charakter i zakres wad jakimi dotknięta jest konstrukcja dachu wskazuje więc na celowość jego rozbiórki i wykonania ponownie z projektem.

Koszty rozbiórki i ponownego wybudowania dachu na budynku powodów biegły oszacował na 111.460,42 zł. Wartość materiałów porozbiórkowych, które mogą być ponownie wykorzystane wynosi 28.116,49 zł. Różnica pomiędzy kosztami rozbiórki i budowy oraz wartością materiałów odzyskanych, nadających się do ponownego wykorzystania wynosi zatem 83.343,93 zł. i stanowi wysokość szkody jaką ponieśli powodowie na skutek nienależytego wywiązania się przez pozwanego z umowy o roboty budowlane. Powodowie dochodzili roszczenia odszkodowawczego, którego wysokość określili na 81.200 zł. Dochodzone roszczenie jest zatem w świetle przytoczonych wyżej wywodów prawnych w całości zasadne.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 481 § 1 k.c. zasądzając odsetki od kwoty pierwotnego żądania określonego na 21.100,- złotych od dnia 18 lipca 2007 r. tj. od daty doręczenia pozwu, zaś od kwoty 48.583,- zł. od dnia 3 stycznia 2012, tj. od daty doręczenia pisma rozszerzającego powództwo.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. obciążając w całości kosztami pozwanego. Na koszty sądowe złożyły się opłata uiszczona przez powodów w łącznej wysokości 5476zł. (k. 21 akt I C 232/07, k. 350 i 708 akt) i wydatki w łącznej kwocie 26.772,20 zł. (k. 303,368,587,685,945,973), przy czym na poczet wydatków powodowie uiścili zaliczki w łącznej wysokości 11.142,36 zł. (k.238,302,382,434,866). Na rzecz powodów zasądzono zatem od pozwanych równowartość opłaty, uiszczonych przez powodów zaliczek oraz koszty zastępstwa procesowego za obie instancje tj. 5476 (opłata) plus 11.142,36 zł. (poniesione przez powodów wydatki) plus 6317,- zł (koszty zastępstwa procesowego za I i II instancję wraz z opłatą od pełnomocnictwa ustalone na podstawie § 6 pkt 6 i § 13 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) co łącznie daje 22.935,36 zł. Pozwanych na zasadzie art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych obciążono również nieuiszczonymi kosztami sądowymi w wysokości 15.629,84 zł. (łączna kwota wydatków w wysokości 26.772,20 pomniejszona o wysokość zaliczek uiszczonych w toku procesu tj. 11.142,36 zł.).

SSR (del) Łucja Oleksy-Miszczyk